

SPRÁVY

K inaugurácii a žiadosti o menovanie za profesora v odbore pedagogika doc. PaedDr. Ondreja Kaščáka, PhD.

20. apríla 2017 sa v Trnave uskutočnila pred Vedeckou radou inaugurácia Ondreja Kaščáka, vedúceho Katedry školskej pedagogiky na PdF TU v Trnave a samostatným vedeckým pracovníkom na ÚVSK SAV. Menovaný je súčasne aj vedúcim redaktorom časopisu *Journal of Pedagogy* (<http://www.degruyter.com/view/j/jped>). Svoj výskum orientuje na školskú a vzdelávaciu politiku (sledujúc governmentálne prístupy), školskú etnografiu, sociológiu detstva a sociológiu vzdelávania.

Jeho vedecký a pedagogický rast mal možnosť autor tejto správy sledovať od samotného začiatku na Pedagogickej fakulte UK V Bratislave. Ondrej Kaščák vynikal neobyčajnou pracovitosťou a dôkladnosťou v odbornej i vedeckej práci, rozhladenosťou v oblasti sociológie i filozofie. Navyiac nepodľahol súčasnej všeobecnej snahe preferovať štúdium anglicky píšucich autorov, ale rovnakú pozornosť venoval i nemeckej literatúre, ktorá je rovnako inšpiratívna pre naše poznanie a z hľadiska možností komparácie dokonca vhodnejšia pri hodnotení súčasnej pedagogickej reality v SR.

Kaščák úspešne spájal myšlienky Humboldtovej univerzity vo svojom pedagogickom pôsobení, čo sa prejavilo v jeho zameraní v pedagogike na významné oblasti, ktoré dnes neraz zostávajú zanedbávané. Sú to komparatívna pedagogika, rané detstvo a sociológia detstva, vrátane sociológie výchovy, ale i teórie výchovy a vzdelávania a sociológia školy a vzdelávania, ktoré sú súčasne i obsahom Kaščákovho pedagogického pôsobenia. Uvedené skutočnosti zdôraznili i posudky, ktoré neobišli ani učebnice, ktorých je autorom (*Neposedné predškolské kurikulum: od komparatívnej analýzy k učiteľským emóciám* spolu s Branislavom Pupalom, *Kompendium sociológie výchovy, Výchova a vzdelávanie v základných diskurzoch* a *Deti v kultúre – kultúry detí* a i.).

Najväčší ohlas v pedagogickej komunite zaznamenali hĺbkou ponorou do problematiky a autorovou tvorivou invenciou Kaščákové práce: *Moc školy: o formatívnej sile organizácie* (Trnava, TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, a Bratislava, VEDA, 2006), *Škola ako rituálny priestor* (Bratislava, Veda 2010) a *Škola zlatých golierov: vzdelávanie v ére neoliberalizmu* (Praha: Slon 2012).

Vo svojej inauguračnej prednáške zdôraznil Kaščák o. i. ako sa súčasné reformy vzdelávania podieľajú na redukovaní vzdelania podľa neoliberalných ekonomických kritérií, ako sa rozmáha testománia a testovanie žiakov, ako i o celý rad nezodpovedaných naliehavých otázok, hraničiacich s filozofiou

výchovy a politológiou. Kaščák (so spoluautorom Pupalom) sa opiera o Foucaultov termín *governmentality*, ktorý označuje stratégiu vládnutia, ktorá spája určitý typ mentality so špecifickými technológiami moci. Neoliberalizmus je v tomto ponímaní chápaný ako typická forma súčasnej *governmentality*. Kaščák vymedzuje termín „neoliberálny trojuholník“ ako evaluácia, štandardizácia a akontabilita. Neoliberalizmus je v tomto ponímaní chápaný ako typická forma súčasnej *governmentality*. Individualistickú koncepciu moci pokladá za potrebné odlišiť od sociálne fundovanej koncepcie. Zmieňuje aj rozdielnú orientovanosť rodinnej a školskej socializácie, ako i o rozdielnosti edukácie a scholarizácie. Kaščák uvádza, že neoliberálna ontológia podnikateľského subjektu je dnes obsiahnutá v každodennom pedagogickom diskurze. Uvažuje o rehabilitácii školskej socializácie, osobitne o vnútroškolskej socializácii, vždy s dobrou znalosťou svetovej pedagogickej a sociologickej literatúry.

V posudkoch i v diskusii sa vytýkalo Kaščákovi pomerne slabé empirické ukotvenie v slovenských alebo i českých reáliách. Inauguranciu odpovedal i na kritiku z pera Kláry Šedovej (*Studia paedagogica* roč. 18, č. 2 - 3, rok 2013). Pozitívne posudky z pera Stanislava Štecha, Stanislava Bendla, ako i autora tejto informácie jednoznačne konštatovali, že Ondrej Kaščák je zrelá vedecká i pedagogická osobnosť, ktorého dielo nesporne prispelo a obohatilo pedagogické vedy tak na Slovensku, ako i medzinárodne. Jeho kompetencie, ktoré preukázal, prispievajú k rozvoju poznania, vedy a výskumu.

Peter Ondrejko